

Un llibre coordinat per Magí Sunyer i Montserrat Corretger analitza com els símbols i mites del catalanisme es gesten a través de la literatura

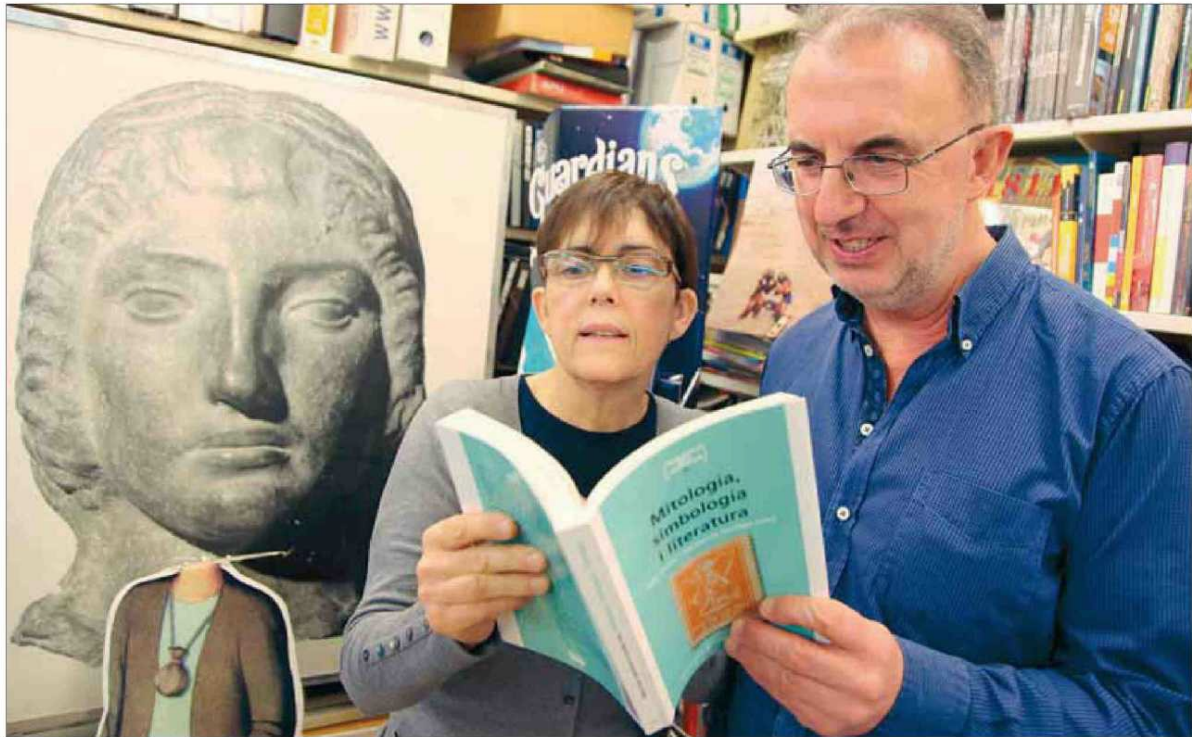
Els mites catalans

Carina Filella
TARRAGONA

Jaume I, el comte Arnau, Serrallonga, Sant Jordi, el timbaler del Bruc. I també les muntanyes de Montserrat, el Canigó, la sardana, la barretina, les quatre barres i l'11 de Setembre. Són alguns dels símbols i mites nacionals catalans, que s'han gestat en bona part gràcies a la creació literària, amb alguns autors claus com Jacint Verdaguer, Víctor Balaguer i Joan Maragall. De fet, segons Magí Sunyer, professor del departament de filologia catalana de la universitat Rovira i Virgili (URV), la mitologia catalana, que ha estat utilitzada com a referent pel catalanisme polític, "es fabrica a través de la literatura, l'escrita o l'oral".

Sunyer ha coordinat, juntament amb Montserrat Corretger, el llibre *Mitologia, simbolisme i literatura* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). El volum recull les investigacions que es van presentar el març de l'any passat en el marc d'unes jornades internacionals sobre literatura i identitat nacional, organitzades a la URV. S'hi examinen sobretot els mites i símbols que es modelen en l'etapa que va des de la darrera dècada del segle XIX, amb l'impacte del modernisme, fins a la derrota en la guerra de 1939. Amb una literatura que "va jugar un paper decisiu en la depuració del material heretat i en la reelaboració dels nous continguts", segons apunten Sunyer i Corretger.

El llibre aplega els estudis de nous autors: el mateix Magí Sunyer analitza l'ús dels mites i símbols en el primer modernisme;

Montserrat Corretger i Magí Sunyer, durant la presentació del llibre a la Llibreria de la Rambla de Tarragona ■ JUDIT FERNÁNDEZ

Vicent Simbor se centra en tres novel·les clau del primer terç de segle: *Solitud*, de Víctor Català, *La Ben Plantada*, d'Eugeni

Hi ha símbols i elements mitològics de caràcter històric, lingüístic i geogràfic

d'Ors, i *Vida privada*, de Josep Maria de Sagarra. Els signes d'identitat en la literatura de Mallorca del tombant de segle són es-

tudiats per Damià Pons, i els de la Catalunya Nord, per Pere Grau. Una visió externa la dona Anna Sawicka, que analitza l'atenció que les enciclopèdies poloneses dediquen a Catalunya. Enric Balaguer retrata la figura del "poeta nacional" com a tòtem. I, finalment, Montserrat Corretger i Xavier Ferré analitzen les figures de Domènec Guansé i del periodista i activista cultural reusenc Joaquim Santasusagna.

Tots plegats parlen dels símbols històrics, lingüístics i geogràfics. O també de "mitos contradictoris", com poden ser el general Prim o el timbaler del Bruc. El culte a molts d'aquests símbols s'ha

La frase

“La mitologia es fabrica a través de la literatura, l'escrita i l'oral”

Magí Sunyer
PROFESSOR DE LITERATURA
CATALANA DE LA URV I
COORDINADOR DEL LLIBRE

anat modelant gràcies a la interpretació que n'han fet poetes i escriptors.

El Pi de les tres blanques

Un exemple clar d'aquesta transformació és el del Pi de les Tres Branques, a la serra de Berga. Segons relata Xavier Fàbregas a *Les arrels legendàries a Catalunya*, al segle XVIII es considerava un arbre sim-

bòlic i les tres branques representaven la santíssima trinitat. Però el Pi de les Tres Branques canvia de culte quan el 1888 Jacint Verdaguer li dedica un poema que publica en el volum *Pàtria*. El mateix Verdaguer —que en el poema imagina que el rei Jaume I somia conquerir el País Valencià i Mallorca—, reclama que se'l consideri símbol de la nació catalana, establint un paral·lelisme entre les tres branques i els països catalans.

Mites moderns

I no només canvien, sinó que els mites també perviuen, desapareixen i se'n creen de nous. Entre aquests últims, el libretter Ramon Marrugat, que di-

ments a la nit va presentar el llibre a la Llibreria de la Rambla de Tarragona, en cita com a exemple l'actriu i humorista Mari Sempere, que va entrar a l'òlimp de la mitologia arran de la picabaralla amb el còmic Bobby Deglané, que va dir que els catalans quan parlen semblen gossos. Sempere s'hi va tornar dient-li que a Catalunya gairebé tots els gossos s'anomenaven "Bobby".

El Barça o el pa amb tomata serien altres elements que han entrat a l'àmbit del simbolisme de la catalanitat, segons Marrugat. Segons ell, els símbols i mites "prenen força per nosaltres" en la mesura que reben "rebuig per la part contrària". ■